

Закликаємо забезпечити гідне розміщення людей, які потребують стаціонарного догляду під час масового переміщення

В умовах збройної агресії Російської Федерації, що триває, завданням держави є збереження життя та безпеки людей, які не можуть евакуюватися самостійно й потребують стаціонарного догляду після здійснення евакуації.

Правозахисні організації звертають увагу органів державної влади, органів місцевого самоврядування, національних і міжнародних партнерів на **необхідність забезпечення евакуації та розміщення людей, які потребують стаціонарного догляду, у гідних і безпечних умовах**. Одночасно ми наголошуємо на потребі запровадження перехідних рішень у системі підтримки в умовах війни та масової евакуації населення, зокрема в межах реалізації реформи деінституціалізації, яка має продовжуватися з урахуванням викликів воєнного часу.

Евакуаційні заходи тривають у низці прифронтових областей, наймасштабніші – у Донецькій та Дніпропетровській. Евакуації [потребують](#) більш ніж мільйон людей, з яких щонайменше 100 тисяч – діти та представники маломобільних груп населення. Значна частина цих людей потребуватиме постійного догляду, соціального супроводу, медичної допомоги, але насамперед – житла із забезпеченням вимог доступності та/або розумного пристосування. Водночас [за даними](#) Національної соціальної сервісної служби України, станом на кінець 2025 року в інтернатних закладах та стаціонарних відділеннях залишалися вільними лише 147 місць, що є недостатнім з огляду на поточні масштаби та запити евакуації.

Органи місцевої влади вимушені використовувати наявні в громадах заклади стаціонарного догляду для невідкладного розміщення та підтримки евакуйованих людей, які потребують стороннього догляду. Таке розміщення часто стає єдиною можливістю негайно забезпечити безпеку, догляд і безперервність підтримки тим, хто її потребує. Водночас це розміщення може ставати довгостроковим через брак визначених процедур та строків перебування, умов його продовження чи припинення перебування, періодичного індивідуального оцінювання потреб та ухвалення рішення щодо подальшого влаштування і забезпечення надання соціальних послуг у приймаючій громаді.

Держава запровадила механізм підтримки відповідно до [постанови](#) Кабінету Міністрів України № 888 від 06.08.2024, яка передбачає надання соціальних послуг стаціонарного догляду та підтриманого проживання для внутрішньо переміщених осіб за принципом «гроші ходять за людиною». Такий підхід відповідає цілям реформи деінституціалізації та встановлює підвищені вимоги до умов проживання і якості/стандартів надання послуг. Однак ці вимоги орієнтовані на поступову трансформацію системи догляду й не враховують масштабів масового переміщення населення. Через обмежену кількість закладів і форм підтримки, які вже відповідають новим стандартам, наявна пропозиція місць є недостатньою для оперативного розміщення великої кількості евакуйованих осіб, що потребують догляду. Це зумовлює затримки в подальшому розміщенні евакуйованих осіб та їх тривале перебування в транзитних центрах.

В умовах масштабної евакуації Україні доводиться одночасно вирішувати два взаємопов'язані, але, на перший погляд, суперечливі завдання. З одного боку, потрібно негайно рятувати життя людей і розміщувати їх у більш безпечних регіонах. З іншого – забезпечувати їхній подальший вихід із наявних закладів у міру того, як розгортаються послуги і форми проживання, що відповідають підходам реформи деінституціалізації. **Це передбачає підтримку та адаптацію наявних закладів як інструменту кризового реагування на гуманітарні потреби із паралельним плануванням і поступовим впровадженням нових форматів підтримки в громаді.**

За цих умов необхідно нормативно та організаційно забезпечити перехідний період для реалізації реформи деінституціалізації з урахуванням режиму воєнного стану та масового переміщення населення. Такий період має бути чітко обмеженим у часі та спрямованим на поетапний вихід із кризових форм розміщення з одночасним розгортанням альтернативних форм підтримки й розвитком системи соціальних послуг у громадах.

Ми підтримуємо ініціативу Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності розпочати напрацювання змін до урядової постанови № 888 та вважаємо важливим її подальше вдосконалення з урахуванням потреб евакуації, розміщення та підтримки людей, які потребують догляду в умовах воєнного стану.

Ми закликаємо Кабінет Міністрів України:

1) визначити механізми кризового тимчасового розміщення та соціального супроводу осіб, які не можуть безпечно проживати самостійно та потребують стороннього догляду із чітким визначенням підстав, строків, умов продовження/припинення такого розміщення, процедур періодичного оцінювання індивідуальних потреб та ухвалення рішення щодо подальших форм надання соціальних послуг;

2) визнати соціальні послуги стаціонарного догляду та підтриманого проживання, що надаються евакуйованим та внутрішньо переміщеним особам, соціальними послугами загальнонаціонального значення, забезпечивши їх гарантоване фінансування з державного бюджету України.

Закликаємо міжнародних і національних партнерів спрямувати фінансову й технічну допомогу на:

- забезпечення евакуації та підтримки евакуйованих осіб, зокрема й тих, які потребують стаціонарного догляду;
- створення належних і безпечних умов для тимчасового розміщення та забезпечення спроможності наявних закладів, що приймають евакуйованих представників маломобільних груп населення;
- розвиток соціальних послуг у територіальних громадах та заходів із впровадження реформи деінституціалізації.

18 лютого 2026 року

Центр прав людини ZMINA
БФ «Схід SOS»

ГО «Розуміння кризи»

БФ «Стабілізаційний Суппорт Сервісез»

ГО «Донбас СОС»

ГО «КРИМСОС»

Кримська правозахисна група

Громадський холдинг «ГРУПА ВПЛИВУ»

БФ «РОКАДА»

БФ «Право на захист»